

Clara Schumann är en av de mest kända och ryktbara kvinnliga tonsättarna. Den 13 januari 1833 skrev den trettonåriga Clara Wieck i sin dagbok: "Jag har börjat komponera en konsert." Och hon visste mycket väl vad hon gett sig in på. Flickan hade framträtt som pianist hemma i Leipzig många gånger, förvånat aristokratiska musikvänner vid hovet i Dresden, och förtrollat publiken från Weimar till Paris på en konsertturné genom Europa. Hon kom att bli en av tidens främsta pianister.

År 1853 skrev hon tre Romanser för violin och piano, inspirerad av sin make Roberts födelsedag. Även hon var mycket god vän med violinisten Joseph Joachim, som fick sig musiken tillägnad, och som bland annat spelade dem för kung George V av Hannover. Joachim fann musiken vara av ljuvligt himmelsk glädje.

Violinisten Joseph Joachim var en av det sena 1800-talets största musikpersonligheter. Johannes Brahms arbetade 1878 på sin violinkonsert i D-dur op. 77, och Joachim hjälpte honom att utforma solostämman. Som ett bonusresultat av det nära samarbetet, växte samtidigt Brahms första violinsonat fram, den i G-dur op. 78.

Det var ett stort och intensivt arbete att skriva konserten och sonaten, och det tog Brahms två somrar att fullborda verken. Men i augusti 1879 var sonaten färdig och de båda vännerna spelade den för första gången på en privat tillställning i Aigen utanför Salzburg.

I sonatens första sats hittar man ett litet motiv som sedan återfinns i alla teman och som präglar musiken rytmiskt. I andra satsen dyker det upp i den kontrasterande mellandelen. I den sista satsen får vi svaret på varför sonaten ibland har kallats "Regnsonaten". Inledningen är nämligen identisk med början av Brahms sång "Regenlied" (op 59:3 från 1873). G-dursonaten är en avspänd och melodiös musik som tillsammans med Violinkonserten och andra symfonin inleder Brahms storhetstid som tonsättare.

Stig Jacobsson

Den 2 mars blir det bl.a. tango i form av Johan Ulléns svit Dödssynderna med pianotrio Trio Nova.

Läs mer i vårt generalprogram och på vår hemsida:
www.linkopingkammarmusik.se

Violin, viola & piano

Malin Broman violin, viola

Simon Crawford-Phillips piano

Wallenbergsalen
Östergötlands museum
26 januari 2014 kl. 16.30

Konserten ges med stöd av Kultur- och fritidsnämnden i Linköping,
Statens kulturråd, Sensus studieförbund och Scandic i Linköping.

Program

Johannes Brahms (1833–1897)

Violasonat f-moll op. 120:1

Allegro appassionato

Andante un poco adagio

Allegretto grazioso

Vivace

Francis Poulenc (1899–1963)

Violinsonat

Allegro con fuoco

Intermezzo: très lent et calme

Presto tragico

Clara Schumann (1819–1896)

Tre Romanser op. 22

Andante molto Dess-dur

Allegretto g-moll

Leidenschaftlich schnell B-dur

Johannes Brahms (1833–1897)

Violinsonat nr 1 G-dur op. 78 "Regnsonaten"

Vivace ma non troppo

Adagio

Allegro molto moderato

Omkring 1890 lärde Johannes Brahms känna klarinettisten Richard Mühlfeld som spelade i den berömda orkestern i Meiningen. Hans vackra spel inspirerade Brahms att skriva några av sina mest lysande kammarmusikverk – alla med framträdande klarinettstämmor. Det blev en trio op. 114, en kvintett op. 115, och två sonater op. 120. Dessa sonater blev så uppskattade att också andra instrumentalisterna sneglade på dem. Brahms insåg själv att de passade lika bra att spelas på altfiol, så han skrev på titelbladet att violan var ett fullgott alternativ.

Dessa sonater är skrivna av en sjuk man som kände sig gammal. Han skrev dem vid kurorten Bad Ischl öster om Salzburg sommaren 1894. Han hade ingen önskan att briljera. Istället komponerade han en genomskinlig musik utan någon enda överflödigt ton, och med återhållsam dynamik. Här finns en mild melankoli och höstlig resignation. Sonaten i f-moll har en symfonisk uppläggning med fyra sats. Den första av dessa bjuder på en kombination av melodisk lyrik och omskakande dramatik. Detta är den enda av satserna som går i moll. I den drömska andra satsen dominerar ett elastiskt sångbart tema, medan den tredje satsen är lätt och elegant, inte utan lantliga tongångar i närheten av en folklig ländler. Finalen är ett utåtriktat rondo, fullt av ungdomlig vitalitet. Sonaten slutar i ljus F-dur.

Francis Poulenc hörde till den berömda och beryktade tonsättargruppen "Les Six" (De sex) som på 1920-talet vände upp och ned på allting inom det franska musiklivet. De opponerade sig mot romantikens överlastade svulstigheter och tankeflykt och komponerade i stället en jordnära, ofta ironisk musik som hade 1700-talsklassicismens klarhet i tankarna. Med åren utvecklades dessa sex tonsättare åt olika håll och Poulencs tonspråk fick en mer allvarlig karaktär. Personliga tragedier gav hans musik djup och resning.

Hans enda violinsonat härstammar från 1943 och skrevs för den stora violinisten Ginette Neveu, som dessvärre omkom i en flygolycka 1949, endast 30 år gammal. Påverkad av detta sorgedub reviderade tonsättaren genast sin sonat. Det finns också en annan tragisk infallsvinkel till detta verk: Poulenc hade länge planerat att skriva musik för att hylla minnet av den mördade spanska poeten Lorca, något som i denna sonat resulterade i att den gripande långsamma satsen fått en spansk anknytning. Finalens vitala rytmiska spel mynnar ut i en långsam och tragisk coda. Musiken är som livet; glädjeämnen och sorg växlar snabbt.